

Maden Kazaları İş Cinayetlerine Dönüşmesin !

Balıkesir ili Dursunbey İlçesi'ne bağlı Odaköy yakınlarındaki kömür ocağında 23 Şubat 2010 da meydana gelen grizu patlamasında 13 insanımızı kaybettik, 18 işçimiz yaralandı. Öncelikle tüm halkımıza ve kaybettiklerimizin yakınlarına baş sağlığı diliyor, yaralı işçilerimize geçmiş olsun diyoruz.

Kaza, kömür üretimi yapılması esnasında ortamda bulunan grizunun (metan gazı+hava karışımı) patlamasıyla meydana gelmiştir. Grizunun patlaması ile oluşan yüksek sıcaklık ve basınç ve buna bağlı göçüklerin meydana gelmesi madencilerimizin ölümlerine neden olmuştur.

Kaza, Dursunbey ilçesinin yaklaşık 30 km KB sında yer alan kapalı işletme ile üretim yapan ŞENTAŞ Madencilik Şirketine ait linyit ocağında meydana gelmiştir. 1957 yılından günümüze dek aralıklarla da olsa üretimin yapıldığı kömür ocağı 1978 yılında 2172 sayılı yasa ile devletleştirilmiş ancak 80 li yıllarla 2840 sayılı yasaya bağlı olarak ile yeniden özel sektöre devredilmiştir.

Kazanın meydana geldiği işletme ve yakın çevresinde farklı şirketlerce açık ve kapalı işletme metoduyla üretim yapılan başka linyit ocakları da yer almaktadır.

Meydana gelen bu acı olay bir kaza değildir, kader değildir. Bu olay, insanı merkezine koymayan, işçi sağlığı ve çalışma güvenliği konusunda yeterli önlemleri almayarak hayatı önemsemeyen en kısa sürede en fazla üretimi ve karı amaçlayan bir anlayışın iş cinayetidir.

Çünkü, aynı işletmede 1 Haziran 2006'da meydana gelen grizu patlamasında da 17 işçi yaşamını yitirmiş, 7 işçi yaralanmıştı. Olay sonrasında yapılan tespit ve raporlarda, ocakta havalandırmanın yetersiz olduğunu, elektrik kablolarının antigrizu özelliği taşımadığı, yeterli önlem bulunmadığı belirtilmişti.

Odamızın da yerinde yaptığı araştırma ve incelemelerde, aynı gerekçeleri vurgulayarak, yeterli önlemlerin alınmaması sonucunda ortaya çıkan bu acı olayın, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda yeterli önlemlerin olmadığı, kuralsızlıkların ve denetimsizliklerin sürdüğü bölgede faaliyet gösteren tüm

işletmelerde yeni kaza risklerinin yüksek olduğunu vurgulamış, yetkililer göreve çağırılmıştı

Tüm bu yaşananlara ve uyarılarımıza rağmen yine Dursunbey ilçesinde 2009 yılında aynı şirketin bir ocağında ve diğer bir şirkete ait ocakta grizu patlaması olmuş onlarca işçimiz yaralanmıştır. Hemen ardından bölgede 10 Aralık 2009 tarihinde Bursa ili Mustafakemalpaşa ilçesine bağlı Devecikonağı beldesinde özel sektör tarafından işletilen bir yeraltı kömür işletmesinde grizu patlaması sonucunda 19 maden işçisi yaşamını yitirmişti.

Bu kazada da benzer eksiklikler tespit edilmiş; nefesliklerin, havalandırmanın yetersiz olduğu, gaz ölçümlerinin ya yapılmadığı ya da yetersiz yapıldığı, tahkimatların yetersiz olduğu, grizu patlamasına neden olabilecek aydınlatmalar ve ocak içi nakliye araçlarının antigrizulu olmadığı belirlenmiştir.

Sadece son birkaç yılda meydana gelen bu kazalar göstermektedir ki, işletme sürecindeki eksikliklerle birlikte denetimlerin de yeterli ve etkin bir biçimde yapılamadığı, caydırıcı önlem ve yaptırımların uygulanmadığı görülmektedir. Bu ocakta da 20 gün önce bir denetimin yapılmış olduğu Başbakan tarafından açıklanmıştır. Bu denetime rağmen insan hayatına mal olacak riskleri taşıyan işletmelerin kapatılmayarak ölümlere davetiye çıkarılmasını kabul etmek mümkün değildir.

Ülkemizde her alanda olduğu gibi kömür madenciliğinde de uygulanan yanlış politikaların üzücü sonuçlarını tüm uyarılara rağmen bu olayda da yaşamaktayız.

Ülkemizde 30 yıldır uygulanan özelleştirme, taşeronlaşma gibi yanlış uygulamalarla kamu eliyle yapılan madencilik daraltılmış, kamu kurumlarının elinde bulunan sahalar ya devredilmiş ya da kiraya verilmiş; bilgi, deneyim ve teknik alt yapısı yetersiz, işçi sağlığı ve iş güvencesine yönelik tedbirlerin alınmadığı, yeterli mühendislik hizmetinin vermediği bilim ve teknik dışı işletmeler ortaya çıkmıştır. Bu işletmelerin büyük bölümü de her an kaza olma ihtimalinin bulunduğu yüksek riskli işletmelerdir.

Bütün bu gerçekler ortadayken, kazanın olduğu ocağı işleten şirket sahibi "biz madenciler bununla yaşamak zorundayız." demektedir. Biz, Jeoloji Mühendisleri Odası olarak bir kez daha ifade ediyoruz ki meydana gelen bu kaza ve kayıplarımız kaçınılmaz bir kader değildir ve bu acılarla da yaşamak zorunda değiliz.

İnsanı ve doğayı merkezine almayan, bilimselliğe dayanmayan, günü kurtaran ve azami karı şiar edinen, toplumsal faydayı gözetmeyen, kamusal denetimin yapılmadığı ve işçi sağlığı, çalışma güvenliği gibi kavramların önemsenmediği bir gerçeklikte de, iş kazalarından değil, ancak iş cinayetlerinden söz etmek mümkündür.

Maden kazaları olağan kazalar değildir. Özelleştirmeler sonucunda ortaya çıkan maksimum üretim ve kar hırsı, ihmal, ilgisizlik, denetimsizlik, çalışma koşullarındaki yetersizlikler bu kazaların başlıca sebepleridir.

Şimdi yapılması gereken denetimsiz ve kuralsız çalışmakta olan, teknolojik yenilenmelerini yapmayan, sendikalaşmayı engelleyen ve kaza riskine açık işletmelerin etkin denetiminin yapılarak yaptırımların uygulanması ve işçi sağlığı ve iş güvenliği mevzuatının günün gerekleri ışığında yeniden düzenlenmesidir.

Öncelikle özel maden işletmelerinde maliyet unsuru olarak görülüp uygulanmayan işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemleri eksiksiz alınmalı, başta kömür ocakları olmak üzere Tuzla Tersanelerinde de yaşadığımız can kayıpları artık önlenmelidir.

İş güvenliği denetiminden birinci derecede sorumlu olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Maden İşleri Genel Müdürlüğü yaşanan iş kazalarının önlenmesi için görevlerini tam olarak yerine getirmeli, bu konuda köklü önlemler acilen alınmalı ve ödünsüz uygulanmalıdır.

Kazaların önlenmesi için bilimsel ve teknik yatırımların yanı sıra, örgütlenmenin ve sendikalaşmanın önündeki engeller kaldırılmalıdır.

Kömür madenciliğinde faaliyet gösteren her işletmede acilen risk değerlendirmesi yapılmalı, çalışması uygun olmayan işletmeler hemen kapatılmalıdır.

Bütün madencilik faaliyetlerinde olduğu gibi kömür madenciliğinde de gerekli mühendislik hizmetleri alınarak bilim ve tekniğe uygun faaliyet yürütülmelidir.

MADENCİLİK KAZALARI KADER DEĞİLDİR.

Basına ve kamuoyuna saygıyla duyurulur.

24 Şubat 2010